

BROI.0007.37. 2016

**Uchwała nr XVII/169/16
Rady Powiatu we Włocławku
z dnia 30 sierpnia 2016 r.**

w sprawie przyjęcia Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016-2020.

Na podstawie art. 6 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r., poz. 1390) oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r., poz. 930) uchwała się, co następuje :

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016-2020, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 30 sierpnia 2016 r.

Przewodniczący Rady

Jaskulski

Marek Jaskulski

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r., poz. 1390) zwanej dalej „ustawą”, zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016r., poz. 930) . Do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie (art.6 ust. 3 pkt 1 ustawy). Przedmiotowy program, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały, obejmuje w szczególności: kierunki, metody i cele działania w obszarze przemocy w rodzinie. Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2015. Program jest zgodny z Powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych w powiecie włocławskim na lata 2016-2025.

W związku z powyższym wnosi się o przyjęcie Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2016-2025.

Przewodniczący Rady

Marek Jaskulski
Marek Jaskulski

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE na lata 2016 - 2025**

Włocławek, 2016 rok

Wprowadzenie.

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art.6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390). Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2015. Program jest zgodny z Powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych w powiecie włocławskim na lata 2016-2025.

Obecny program określa zakres podstawowych działań skierowanych do różnych grup odbiorców:

- 1) informacyjne, kierowane do ogółu mieszkańców powiatu włocławskiego, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie,
- 2) terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie,
- 3) wspierające: psychologiczne, pedagogiczne i inne, kierowane do osób doświadczających przemocy w rodzinie,
- 4) korekcyjno-edukacyjne kierowane do sprawców.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych zarówno krajowych jak i unijnych.

I. Charakterystyka zjawiska przemocy domowej.

1.1. Pojęcie przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy w rodzinie od wielu lat stanowi istotny problem społeczny. Pojęcie przemocy w rodzinie zdefiniowane zostało w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc ukierunkowana jest głównie w stosunku do osób słabych fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości i uzależnionych od sprawcy. Ofiarami przemocy najczęściej zostają dzieci i kobiety. Jednakże coraz częściej się zdarza, że mężczyźni są dotknięci przemocą w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nie powinno występować. Niestety występuje i bardzo często jest ukrywana przez osoby jej doświadczające. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie z różnych powodów nie chcą ujawniać tego faktu i obciążać sprawców przemocy. Osoby dotknięte przemocą domową lub osoby im bliskie najczęściej szukają wsparcia w jednostkach pomocy społecznej najbliższej miejsca zamieszkania tj. w miejskim lub gminnym ośrodku pomocy społecznej.

O przemocy możemy powiedzieć, że:

- 1) jest intencjonalna, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka lub zaniechaniem działania i ma na celu kontrolę nad ofiarą;

- 2) narusza prawa i dobra osobiste ofiary - sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa człowieka np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku;
- 3) powoduje cierpienie i ból - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony;
- 4) w przemocy rodzinnej istnieje wyraźna asymetria sił - w relacji ofiara - sprawca, jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.

Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów:

- 1) przemoc fizyczna obejmuje wszelkie działania bezpośrednie, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne;
- 2) przemoc psychiczna jest bezpośrednim działaniem krzywdzącym, które wykorzystuje mechanizmy procesów psychologicznych;
- 3) przemoc seksualna działa w obszarze zachowań seksualnych, naruszając intymność pożycia;
- 4) przemoc ekonomiczna dotyczy warunków materialnych i opiera się zazwyczaj na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy.

Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie działań wobec sprawców.

1.2. Diagnoza.

Badanie zjawiska przemocy jest procesem trudnym, ze względu na wiele czynników zarówno kulturowych, jak i społecznych. Przełamywanie stereotypu dotyczącego przemocy wymaga podejmowania działań służb między innymi: przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku czy ośrodki pomocy społecznej.

Mając na uwadze powyższe w celu zdiagnozowania problemu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zgromadziło dane dotyczące występowania tego zjawiska na terenie powiatu włocławskiego.

Tabela 1: Liczba Niebieskich Kart za lata 2014-2015, które wpłynęły do zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminach na terenie powiatu włocławskiego

Gmina		ROK	
		2014	2015
1.	Baruchowo	7	2
2.	Boniewo	5	3
3.	Brześć Kujawski	24	17
4.	Chocień	15	14
5.	Chodecz	11	10
6.	Fabianki	41	22
7.	Izbica Kujawska	12	14
8.	Miasto Kowal	9	7
9.	Gmina Kowal	16	11
10.	Lubanie	5	4
11.	Lubień Kujawski	15	9
12.	Lubraniec	14	4
13.	Włocławek	22	17
Ogółem		196	134

Do zespołów interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonujących na terenie Powiatu Włocławskiego w 2014 roku wpłynęło łącznie 196 Niebieskich Kart. Natomiast w 2015 roku widać wyraźny spadek Niebieskich Kart do 134. Zaznaczyć również należy, że z danych statystycznych uzyskanych z Komendy Miejskiej Policji we Włocławku dotyczących wszystkich Niebieskich Kart założonych łącznie w całym powiecie włocławskim i mieście Włocławek wynika, że nastąpił wyraźny spadek zakładanych Niebieskich Kart w roku 2015 w stosunku do 2014r. - z 762 do 576 Niebieskich Kart.

Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że ofiarami przemocy w powiecie włocławskim są przede wszystkim kobiety, a następnie dzieci. Szczegółowe dane w tabeli.

Tabela 2 : Liczba ofiar przemocy w rodzinie w poszczególnych gminach powiatu włocławskiego

Gmina		ROK					
		2014			2015		
		kobieta	mężczyzna	małoletnie dziecko	kobieta	mężczyzna	małoletnie dziecko
1.	Baruchowo	12	3	11	2	2	1
2.	Boniewo	3	2	2	2	1	5
3.	Brześć Kuj.	21	1	2	14	0	5
4.	Chocień	15	0	0	14	2	1
5.	Chodecz	10	0	1	12	0	0
6.	Fabianki	39	2	9	21	1	5
7.	Izbica Kuj.	12	1	16	11	2	22
8.	Miasto Kowal	8	1	0	6	1	0
9.	Gmina Kowal	20	6	16	17	7	10
10.	Lubanie	5	1	8	4	3	6

11.	Lubień Kuj.	15	0	10	8	1	6
12.	Lubraniec	12	0	1	0	4	0
13.	Włocławek	22	0	17	16	1	21
Ogółem		194	17	93	127	25	82

W związku z występowaniem przemocy w rodzinie ośrodki pomocy społecznej w 2014 r. udzieliły pomocy 139 rodzinom, natomiast w 2015 roku 104 rodzinom.

Głównymi sprawcami przemocy na terenie powiatu włocławskiego w latach 2014-2015 byli mężczyźni, niemniej jednak zdarzyło się również, że przemoc stosowały kobiety oraz w 1 przypadku małoletnie dziecko. Szczegółowe dane w tabeli.

Tabela 3 : Liczba sprawców przemocy w poszczególnych gminach powiatu włocławskiego

Gmina		ROK					
		2014			2015		
		kobieta	mężczyzna	małoletnie dziecko	kobieta	mężczyzna	małoletnie dziecko
1.	Baruchowo	0	7	0	0	2	0
2.	Boniewo	0	5	0	0	3	0
3.	Brześć Kuj.	2	20	0	0	14	0
4.	Choceń	0	15	0	1	13	0
5.	Chodecz	1	10	0	0	10	0
6.	Fabianki	2	39	0	1	21	0
7.	Izbica Kuj.	0	11	1	1	14	0
8.	Miasto Kowal	0	9	0	1	6	0
9.	Gmina Kowal	0	16	0	0	11	0
10.	Lubanie	0	5	0	0	4	0
11.	Lubień Kuj.	0	15	0	1	8	0
12.	Lubraniec	0	12	0	0	4	0

13.	Włocławek	0	22	0	1	16	0
Ogółem		5	186	1	6	126	0

Z danych uzyskanych z Prokuratury Rejonowej we Włocławku wynika, że w 2014 r. liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy wyniosła 199, z czego 89 postępowań zakończono aktami oskarżenia. W 2015r. zarejestrowano natomiast 142 sprawy, z czego 32 postępowania zakończono aktami oskarżenia. Dane ilustruje tabela.

Tabela 4: Dane dotyczące przemocy w rodzinie

		ROK	
		2014	2015
1.	Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie	199	142
2.	Liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych aktami oskarżenia	89	32

Zaznaczyć również należy, że z informacji uzyskanych z Sądu Okręgowego we Włocławku oraz Sądu Rejonowego w Radziejowie wynika, że sąd nałożył na 25 osób obowiązek uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym.

Jak wskazują powyższe dane przemoc w rodzinie na terenie powiatu włocławskiego nie jest zjawiskiem marginalnym. Realizacja działań przewidzianych w niniejszym programie jest zatem niezbędna w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy.

II. Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na mocy art. 6 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie obowiązek realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie spoczywa m.in. na jednostkach samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. Zadania w zakresie diagnostycznym, profilaktycznym i edukacyjnym dotyczące przemocy w rodzinie.

Działania wobec ofiar:

- 1) udzielenie wsparcia prawnego, psychologicznego i pedagogicznego,
- 2) wskazanie miejsc pomocowych na życzenie lub z mocy prawa,
- 3) powiadomienie policji, sądu, prokuratury,
- 4) uruchomienie działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i interwencją kryzysową (plan działań i schronienie),

Działania wobec dzieci:

Diagnoza sytuacji rodzinnej, szkolnej, zdrowotnej - zapewnienie bezpieczeństwa, zdobycie wsparcia rodziny.

Działania wobec sprawcy:

- 1) przeprowadzenie rozmowy motywującej:
  - a) do skorzystania z poradni dla osób uzależnionych i podjęcia leczenia odwykowego,
  - b) udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- 2) powiadomienie policji, prokuratury,
- 3) kontakt z kuratorami sądowymi.

IV. Formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) ośrodek interwencji kryzysowej

Ośrodki interwencji kryzysowej o wielu specjalizacjach udzielają pomocy w różnorodnych sytuacjach od kryzysów normatywnych do ostrych kryzysów sytuacyjnych, takich jak próba samobójcza, śmierć bliskiej osoby czy zdrada. Zazwyczaj ośrodki interwencji kryzysowej prowadzą miejsca hotelowe dla ofiar przemocy w rodzinie.

2) poradnictwo specjalistyczne

Celem funkcjonowania poradnictwa jest niesienie pomocy osobom doznającym przemocy, poszkodowanym w wyniku zdarzeń losowych, znajdującym się w sytuacjach kryzysu. W skład poradnictwa specjalistycznego wchodzi - poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne i rodzinne.

Specyfika poradnictwa opiera się głównie o porady dotyczące kryzysów małżeńskich, alkoholizmu, przemocy w rodzinie, problemów samotnych matek, radzenia sobie w kryzysie związanym z utratą osoby bliskiej, kłopotów z zagrożeniem chorobą psychiczną, zaburzeń emocjonalnych i osobowościowych, prowadzenia krótko i długoterminowej terapii, poradnictwa w zakresie pism procesowych związanych z przemocą, obowiązkiem alimentacyjnym, rozpadem związku małżeńskiego, spraw ubezwłasnowolnienia, eksmisji, prawowaniem władzy rodzicielskiej, wykorzystywaniem dzieci, pomoc w wejściu w dorosłe życie związane z procesem usamodzielnienia, wsparcia i pośrednictwa najbardziej potrzebującym w sprawach socjalnych, problemem uzależnień od narkotyków w połączeniu z nasilającymi się depresjami u młodzieży, problemem dzieci molestowanych, osieroconych, losy dzieci, które żyją w środowisku przemocy fizycznej i psychologicznej w szkołach, depresji u dzieci i młodzieży.

Przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku od 2004r do chwili obecnej działa Punkt poradnictwa dla osób będących ofiarami przemocy bądź znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej. Oferuje on poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i pedagogiczne. Jest ono świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów związanych z przemocą w rodzinie. PCPR w ramach poradnictwa specjalistycznego prowadzi interwencję kryzysową, psycholog i radca prawny udzielają w tym zakresie pomocy osobom będącym w kryzysie. Interwencja kryzysowa jest to metoda wielowątkowego oddziaływania na osobę, która

znalazła się w kryzysowej sytuacji. Interwencja kryzysowa polega na dostarczeniu wszechstronnego wsparcia i wielostronnej pomocy: psychologicznej, prawnej, społecznej, informacyjnej i in. Celem interwencji kryzysowej jest spowodowanie odzyskania, przez osobę w kryzysie, zdolności jego samodzielnego pokonania trudności. Polega to na złagodzeniu objawów reakcji kryzysowej, przywróceniu równowagi psychicznej, zapobieżeniu przejścia ostrego kryzysu w stan chroniczny, przywróceniu umiejętności samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Punkt poradnictwa czynny jest w każdy poniedziałek w godz. 15,30 – 17,30.

Głównym celem prowadzonego poradnictwa jest zapobieganie powstawaniu lub pogłębianiu się dysfunkcji osób i rodzin oraz pomoc w wychodzeniu z sytuacji kryzysowej.

V. Cel programu

1. Celem niniejszego programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu wrocławskiego. Ma on także przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej.

Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

2. Cel ogólny realizowany będzie przez:

- 1) działania z zakresu poradnictwa - wsparcie i profesjonalna pomoc,
- 2) zwiększenie dostępności pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie i skuteczności obrony ich praw,
- 3) oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,
- 4) szkolenie służb zajmujących się przemocą w rodzinie,

- 5) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 6) wzrost świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.

3. Program skierowany jest do:

- a) ofiar przemocy w rodzinie, w tym:
  - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
  - dzieci,
  - osób starszych,
  - osób niepełnosprawnych,
- b) sprawców przemocy w rodzinie,
- c) świadków przemocy w rodzinie,
- d) przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
- e) społeczności lokalnej.

VI. Spodziewane rezultaty:

- 1) zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy,
- 3) edukacja sprawców przemocy,
- 4) przerwanie kręgu milczenia związanego z przemocą,
- 5) zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- 6) pogłębianie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- 7) wzrost świadomości społecznej o przeciwdziałaniu niepożądanych zjawisk.

VII. Źródła finansowania

Program będzie finansowany z różnych źródeł: budżetu samorządu powiatowego, budżetu państwa i innych źródeł zewnętrznych.

VIII. Realizatorzy

Niniejszy Program jest długofalowym, charakteryzującym się ogólnymi zarysami działań. Będzie realizowany we współpracy z lokalnymi samorządami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny.

IX. Sposób kontroli realizacji

Informację z realizacji niniejszego programu Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie składać będzie corocznie Radzie Powiatu we Włocławku wraz ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

X. Podstawa prawna

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390), ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016, poz.930.), oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Monitor Polski, Dziennik Urzędowy PR z dnia 9 czerwca 2014 r., poz. 445).

Przewodniczący Rady

Jaskulski
Marek Jaskulski